

Μια τέτοια ατμόσφαιρα, με παιδιά από δεκαπέντε σχολεία στις Σέρρες, στην Ελλάδα, να παρουσιάζουν την ιστορία και τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ψηφιδωτό του πολιτισμού των κρατών-μελών της και την αποδοχή της διαφορετικότητας θα έκανε σίγουρα τον πρωτεργάτη της Ευρωπαϊκής Ιδέας Jean Monnet να χαμογελάσει δικαιωμένος. Το όραμά του για μια Ευρώπη ενωμένη και ειρηνική, επιβεβαιώνεται κάθε μέρα, σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου βρίσκεται ένα παιδί που δε γνωρίζει τι σημαίνει πόλεμος και σύνορα στην Ευρώπη.

Για τους παππούδες των σημερινών παιδιών, όμως, μια τέτοια άγνοια ήταν αδιανόητη. Ο πόλεμος, η διάλυση, ο πόνος και τα απροσπέλαστα σύνορα ήταν η πραγματικότητα για τα παιδιά της δεκαετίας του 1940. Η Ευρώπη έβγαινε αποδεκατισμένη από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι έχθρες σιγόκαιγαν και γινόταν όλο και πιο προφανές ότι χρειαζόταν βήματα αποφασιστικά και με όραμα για να ξεπεραστεί η μελλοντική πιθανότητα ενός νέου πολέμου.

Το 1947, στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, ο Winston Churchill έδωσε μια ιστορική ομιλία στην οποία μίλησε για την ανάγκη δημιουργίας των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης». Η ιδέα δεν ήταν καινούρια. Ήδη από το 1453 Ευρωπαίοι διανοούμενοι έβρισκαν την ένωση των Ευρωπαϊκών εθνών ως μια λύση για την απειλή εισβολών, ενώ η ιδέα επανήλθε δυναμικά μετά τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ποτέ δεν προχώρησε στο να είναι πάνω από μια ιδέα. Πώς θα πετύχαινε τώρα, σε μια Ευρώπη που ακόμα επούλωνε τις πληγές ενός φοβερού πολέμου;

Ένας σημαντικός Γάλλος πολιτικός, ο Jean Monnet, γέννησε μια λαμπρή ιδέα: η αποτροπή των πολέμων μπορούσε να γίνει μόνο αν οι χώρες της Ευρώπης ένωναν τα οικονομικά τους συμφέροντα. Έτσι, στις 9 Μαΐου 1950, ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν εκφώνησε τη γνωστή «Διακήρυξη Σουμάν» εξ ονόματος της γαλλικής κυβέρνησης.

Η διακήρυξη αυτή προέβλεπε τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, με την από κοινού παραγωγή άνθρακα και χάλυβα για τις συμμετέχουσες χώρες, υπό τη διαχείριση μιας Ανώτατης Αρχής.

Η επιλογή των βιομηχανιών του άνθρακα και του χάλυβα δεν ήταν τυχαία. Αυτές οι βιομηχανίες ήταν, κατά τη δεκαετία του 1950, ο πυρήνας των βιομηχανιών των αρχικών κρατών μελών. Έτσι, όπως αναφέρεται επί λέξει στη Διακήρυξη Σουμάν, η κοινή διαχείριση

του άνθρακα και του χάλυβα θα καθιστούσε έναν μελλοντικό πόλεμο μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας **όχι μόνον αδιανόητο αλλά και υλικά αδύνατο.**

Η Διακήρυξη έτυχε θετικής ανταπόκρισης από τις κυβερνήσεις της Γαλλίας, της Δυτικής Γερμανίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών, του Βελγίου και του Λουξεμβούργου και έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της μετέπειτα Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την Ευρώπη του 1950, αυτή η συμφωνία ήταν ένα τεράστιο βήμα συμφιλίωσης. Γι'αυτό και η ημέρα της ομιλίας του Σούμαν, 9 Μαΐου, επιλέχθηκε να γιορτάζεται ως Ημέρα της Ευρώπης.

Η Ημέρα της Ευρώπης είναι κάτι περισσότερο από μια επέτειος: είναι ένας συμβολισμός για το ότι μέσα μόλις σε μισό αιώνα, τα κράτη της ηπείρου ξεπέρασαν τους φοβερούς τους διχασμούς και συμφιλιώθηκαν, πιστεύοντας ότι μόνο ενωμένοι μπορούν να διασφαλίσουν την ειρήνη και την ασφάλεια για τις μελλοντικές γενιές.

Από το 1950 μέχρι σήμερα, άλλαξαν πολλά. Η ΕΚΑΧ σιγά σιγά μετατράπηκε σε ΕΟΚ, και η ΕΟΚ με τη σειρά της σε Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα λιγοστά κράτη που συμμετείχαν στην αρχή έφτασαν σήμερα να είναι 28, με νέα κράτη να εκφράζουν την επιθυμία τους για ένταξη.

Αυτό όμως που δεν άλλαξε, είναι οι αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το οικοδόμημα στηρίχθηκε πάνω στα ιδεώδη της ενότητας, της αλληλεγγύης και της αρμονίας μεταξύ των λαών της Ευρώπης.

Τα ιδεώδη αυτά στα οποία στηρίχτηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση συμβολίζονται και στη σημαία της, με τα δώδεκα ισομεγέθη χρυσά αστέρια να σχηματίζουν έναν τέλειο, αρμονικό κύκλο.

Η αρμονία αυτή των διαφορετικών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζεται και στο motto της: «ενωμένοι στην πολυμορφία» / united in diversity.

Και είναι πραγματικά, ένα ψηφιδωτό πολυμορφίας, καθώς αποτελείται από 28 κράτη, 24 επίσημες γλώσσες και 507 εκατομμύρια κατοίκους.

Διαφορετικές εθνικότητες, γλώσσες, πολιτισμικά χαρακτηριστικά και συνήθειες δημιουργούν ένα χαρμάνι πολιτισμών το οποίο ενώνεται κάτω από την ομπρέλα του Ευρωπαίου πολίτη.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η πολυγλωσσία των κατοίκων της. Οι 24 επίσημες γλώσσες των κρατών-μελών της έχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους, καθώς οι ρίζες τους ποικίλουν από κέλτικες, γερμανικές, ρωμαϊκές, σλαβικές. Παρά το γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι συχνά νιώθουμε ότι η ήπειρός μας διαθέτει ένα εξαιρετικά μεγάλο αριθμό γλωσσών, στην πραγματικότητα διαθέτει μόνο το 3% από τις γλώσσες όλου του κόσμου.

Κάθε γλώσσα αγκαλιάζεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως εξίσου σημαντική, ενώ η εκμάθηση περισσότερων ξένων γλωσσών θεωρείται θεμέλιο για την αποδοχή της διαφορετικότητας, την κοινωνική σύγκλιση και το διαπολιτισμικό διάλογο στην Ευρώπη αλλά και τον κόσμο. Θέλοντας να δείξει τη σημασία που έχουν οι γλώσσες, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανακήρυξε την 26^η Σεπτεμβρίου ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών, ενώ παράλληλα έθεσε ως στόχο το 50% των Ευρωπαίων εφήβων έως το 2020 να μπορεί να επικοινωνήσει άνετα σε μια ξένη γλώσσα.

Προσπαθώντας σκληρά να μη μετατραπούν σε Πύργο της Βαβέλ και παράλληλα σεβόμενοι τη σημασία κάθε γλώσσας, τα Ευρωπαϊκά όργανα μεταφράζουν τα επίσημα έγγραφα σε όλες τις επίσημες γλώσσες και επιτρέπουν στους Ευρωβουλευτές να εκφωνούν λόγους σε οποιαδήποτε από τις 24 γλώσσες επιθυμούν – με ταυτόχρονη μετάφραση.

Είναι μόνο οι γλώσσες η διαφορά μεταξύ των Ευρωπαίων;

Φυσικά και όχι. Από το Βορρά ως το Νότο, από την Ανατολή ως τη Δύση, ένας ταξιδιώτης θα συναντήσει διαφορετικά τοπία, διαφορετικές πόλεις, αρχιτεκτονικές, τρόπο ζωής, πολιτισμικές πεποιθήσεις, παραδόσεις, και τόσες ακόμα διαφορές που αναπόφευκτα θα αναρωτηθεί: πώς συμβιώνουν αρμονικά αυτοί οι τόσο διαφορετικοί λαοί; Τι τους ενώνει;

Με τα λόγια του Βίκτωρα Ουγκώ το 1849, η Ευρωπαϊκή ήπειρος αποτελείται από κράτη τα οποία μπορούν να σχηματίσουν μια ενωμένη Ευρωπαϊκή αδελφότητα, προσπαθώντας για το κοινό καλό, ενώ παράλληλα θα διατηρούν τα ξεχωριστά τους χαρακτηριστικά.

Έτσι, η ευρωπαϊκή ιδέα μιλάει για κράτη τα οποία συνεργάζονται για τα κοινά τους ιδεώδη, ενώ παράλληλα θα διατηρούν τις ξεχωριστές τους ταυτότητες και την πολυμορφία τους. Ο Ευρωπαίος πολίτης είναι αυτός ο οποίος αποδέχεται τη διαφορετικότητα και τη γιορτάζει ως στοιχείο του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Δεν υπάρχει καλύτερος πρεσβευτής του μοντέρνου Ευρωπαίου πολίτη από τους νέους μας. Την τελευταία διετία, περίπου 300.000 Ευρωπαίοι φοιτητές μετακινήθηκαν από χώρα σε χώρα για τις σπουδές τους (Erasmus). Ο αντίστοιχος αριθμός το 1987 ήταν 3.000.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει ευκαιρίες και υποστήριξη για συνεργασία μεταξύ νέων από όλη την Ευρώπη, για την εκπαίδευσή τους, αλλά και για αναζήτηση εργασίας στα διάφορα κράτη- μέλη. Η εξωστρέφεια των σχολείων, των πανεπιστημίων αλλά και των οργανισμών νεολαίας δίνει τη δυνατότητα σε μαθητές και νέους να ταξιδέψουν, να ανταλλάξουν απόψεις με συνομηλίκους τους από την άλλη άκρη της Ευρώπης, να προβληματιστούν, να αγκαλιάσουν την πολυμορφία, να γίνουν πραγματικοί πολίτες του κόσμου.

Αυτή είναι η πραγματική κληρονομιά της ευρωπαϊκής ιδέας. Σήμερα οι μαθητές και οι νέοι της Ευρώπης συζητούν, εξερευνούν και προβληματίζονται για κάτι μεγαλύτερο από αυτούς, μεγαλύτερο από τα στενά όρια της πόλης και της χώρας τους. Οι μαθητές αυτοί είναι οι νέοι Ευρωπαίοι πολίτες, οι οποίοι θα κληθούν να διαχειριστούν την Ευρωπαϊκή Ένωση και να ανοίξουν σε όλους μας νέους ορίζοντες.